

KORIŠTENJE DIGITALNIH ALATA U PREDŠKOLSKOJ USTANOVI

Tena Mudrić, mag.praesc.educ.

SAŽETAK

U današnjem suvremenom svijetu djeca se u vrlo ranoj dobi susreću s tehnologijom. Bitno je da roditelji, djetetovi prvi modeli ponašanja, budu upućeni kada dijete upozna s tehnologijom i na koji način. Uz roditelje, bitan segment čine i odgojitelji koji trebaju imati znanja u području digitalne tehnologije te se kontinuirano stručno usavršavati kako bi djeci ponudili digitalni sadržaj na primjeren način. Upravo radi toga odgojiteljice Maja Arelić i Tena Mudrić sudjelovale su u edukaciji pod nazivom Empowerment in ICT Skills koja je financirana iz Erasmus+ programa (Akreditacija br. 2021-1-HR01-KA121-SCH-000004662). Cilj stručnog usavršavanja bio je unaprijediti ICT vještine te upoznavanje s novim aplikacijama koje se mogu koristiti u odgojno – obrazovnom radu s djecom. U radu će biti prikazana primjena digitalnih aplikacija u odgojno – obrazovnoj skupini mlađe vrtićke dobi.

Ključni pojmovi: tehnologija, odgojno – obrazovni rad, digitalne aplikacije

UVOD

„Digitalizacija“ je, uz globalizaciju i urbanizaciju, promijenila svijet. Brzo širenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT) utječe na gotovo svaku sferu suvremenog života – od ekonomije, preko društva, do kulture, ali i sudjeluje u oblikovanju svakodnevnog života. Djetinjstvo nije iznimka. Od trenutka kada djeca dođu na svijet, ona postaju dijelom digitalne komunikacije i povezanosti (UNICEF, 2017). Koliko je važno upoznavati djecu s digitalnim sadržajem, govori i važan hrvatski dokument Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj. U njemu je digitalna kompetencija navedena kao jedna od ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje. „Ova kompetencija razvija se u takvoj organizaciji odgojno-obrazovnoga procesa vrtića u kojoj je i djeci, a ne samo odraslima, omogućeno korištenje računala u aktivnostima planiranja, realizacije i evaluacije odgojno-obrazovnoga procesa (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj, str. 13, 2014). Uz iskustva koja djeca stječu istražujući stvarni svijet didaktičkim materijalima, dobro je koristiti i tehnologiju na koristan način. I iako se čini kako nema izlaza jer je tehnologija nešto neizbježno, još uvijek veliku ulogu u odgoju djece imaju odgojitelji. Oni moraju težiti k tome da budu vrhunski stručnjaci u odgoju (Hilčenko, 2019).

Kako bi izvukli koristi od tehnologije bitno je da se odgojitelji osjećaju kompetentno i da se stručno osposobljavaju u tome području. Radi toga odgojiteljice Maja Arelić i Tena Mudrić sudjelovale su u edukaciji pod nazivom Empowerment in ICT Skills. Organizator stručnog usavršavanja bio je Executive Training Institute, Malta (ETI Malta). Cilj stručnog usavršavanja bio je unaprijediti ICT vještine te upoznavanje s novim aplikacijama koje se mogu koristiti u odgojno – obrazovnom radu s djecom. Nakon povratka u kolektiv novostečeno znanje podijeljeno je s kolegama, a aplikacije smo integrirale u odgojno – obrazovni rad s djecom. Važno je napomenuti kako je za rad potrebna informatička podrška, odnosno pristup internetu i tabletu.

DJECA U DIGITALNOM OKRUŽENJU

Digitalno okruženje u kojem se današnja djeca nalaze, stavlja pred roditelje veliki zadatak i izazove – naučiti djecu sposobnostima i vještinama koje će im pomoći da iskoriste potencijale i izbjegnu zamke i rizike koje digitalni svijet donosi. Djeca digitalne uređaje koriste sve ranije, na različite načine i često bez nadzora odraslih. Rizici i negativni utjecaji koji iz toga proizlaze, mogu se umanjiti, a pozitivni utjecaji dostupnih sadržaja i alata iskoristiti za razvoj sposobnosti i vještina djece. Bitno je da ona digitalni svijet otkrivaju uz odraslu osobu, koja odabire kvalitetne sadržaje, potiče na razmišljanje i razgovor o doživljenom (Roda, 2020). Roditeljima se preporučuje da odaberu prostor gdje će koristiti medije, koji po mogućnosti mogu nadzirati, i da ograniče vrijeme koje djeca provode pred ekranom (Čengić, Dokić Mrša, Kafedžić, Grahovac, i ostali, 2021). Bitno je istaknuti kako prema preporukama Svjetske zdravstvene organizacije djeca u dobi do dvije godine ne bi uopće trebala provoditi vrijeme pred ekranima dok bi djeca u dobi od dvije do četiri godine trebala ograničiti vrijeme provedeno pred ekranima na najviše 60 minuta dnevno, ali što manje to bolje (Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2020).

Predškolska djeca i tehnologija

„Okružena telefonima, mobitelima, televizijom, video igrama i elektroničkom poštom, djeca se prilagođavaju novom digitalnom okruženju te razvijaju za to potrebna znanja i kompetencije. Ona velikom brzinom usvajaju pravila računalne igre, rješavaju problemske situacije na računalu, koriste ga za komunikaciju, kreiranje, pretraživanje, analiziranje, učenje i druge aktivnosti“ (Tatković, Ružić, str. 27, 2011). Studije jasno pokazuju da utjecaj medija na razvoj djece može biti pozitivan ili negativan, a to ovisi o kontekstu i dužini upotrebe. Suvremena tehnologija može biti pozitivno povezana sa kognitivnim i akademskim vještinama. S druge strane, može imati negativan učinak na

socijalni i psihološki razvoj djeteta. Kada je riječ o izlaganju djeteta digitalnim medijima, međunarodna istraživanja pokazuju da je važno imati na umu sadržaj kojem se djeca izlažu, ali i odnos između fizičkih aktivnosti i aktivnosti koje uključuju digitalne tehnologije (Čengić, Dokić Mrša, Kafedžić, Grahovac, i ostali, 2021). „Istraživanja pokazuju da gledanje obrazovnih programa kod djece uzrasta od dvije do tri godine, vodi ka bržem usvajanju vještina čitanja i računanja, povećava rječnik djeteta i pozitivno utječe na spremnost djeteta za polazak u školu. Povećana izloženost medijima može oslabiti odnos roditelj-dijete, uključujući zajedničko čitanje i igranje igračkama, što može rezultirati manjkom verbalne komunikacije sa roditeljima. Pored toga, djeca koja u predškolskom uzrastu dugotrajno koriste digitalne tehnologije, imaju teškoće s pažnjom i koncentracijom „(Čengić, Dokić Mrša, Kafedžić, Grahovac, i ostali, str 10, 2021).

Digitalni alati korišteni u radu s djecom

U mlađoj vrtićkoj odgojnoj grupi „Pande“ odabrane su aplikacije koje su primjerene njihovoj dobi i uz koje im je potrebna minimalna pomoć odgojitelja. S time na umu korištene su aplikacije Thinglink i Learning apps. ThingLink je digitalni alat koji se koristi za stvaranje interaktivnih vizualnih iskustava dodavanjem multimedijских sadržaja na slike, videa. Aplikacija omogućava stvaranje interaktivnih iskustva učenja na bilo kojoj platformi ili uređaju. Na sljedećim fotografijama je prikazana upotreba aplikacije na temu Šumske životinje. Dijete odabire životinju na slici, klikne na link i gleda edukativni video o odabranoj životinji. Ciljevi aktivnosti su : prepoznavanje i imenovanje životinja, učenje o njihovom staništu, ponašanju, čime se hrane, kako izgledaju, poticanje na imenovanje i opisivanje, okulomotorna koordinacija, čekanje na red, upoznavanje s tehnologijom i kako ju koristiti.

SLIKA 1. Slika sa šumskim životinjama označenih brojevima

SLIKA 2. Dijete odabire životinju dodiranjem na nju

SLIKA 3. Otvara se slika medvjeda i poveznica

SLIKA 4. Dodiranjem na poveznicu otvara se video o medvjedu

Learningapps je digitalni alat gdje korisnici mogu pronaći različite besplatne alate ili pomoću predložaka izraditi vlastite za primjenu u grupi. Na sljedećim fotografijama je prikazana upotreba aplikacije na temu Crvenkapica, a tip zadatka je kviz višestrukog odabira. Djeci su prikazane razne slike iz priče Crvenkapica i dva odgovora (točan i netočan). Dijete mora odabrati točan odgovor i tada će se pojaviti emotikon sreće. Odgovori su napravljeni sa zvučnim riječima zbog njihove dobi. Ciljevi aktivnosti su: prepoznavanje predmeta i likova iz priče, okulomotorna koordinacija, čekanje na red, upoznavanje s tehnologijom i kako ju koristiti.

SLIKA 5. Prikazuje se element iz priče Crvenkapica te točan i netočan odgovor

SLIKA 6. Dijete dodirrom stisne na odgovore kako bi čulo o kojoj se riječi radi

SLIKA 7. Dijete odabire odgovor koji smatra točnim

SLIKA 8. Ukoliko je odgovor točan pojavljuje se emotikon sreće

ZAKLJUČAK

Tijekom korištenja novih aplikacija uočilo se da su djeca su pokazala interes za digitalne alate i da su rado sudjelovala u ponuđenim aktivnostima. Odgojiteljica je trebala individualno raditi sa svakim djetetom budući da su im bile potrebne verbalne smjernice i upute tijekom rješavanja zadataka. Primijećeno je da su djeca vješta u korištenju tableta i da im on kao digitalno sredstvo nije stran. U suvremenom svijetu gdje je dijete okruženo tehnologijom važno je djecu upoznati s digitalnim sredstvima kao što su tablet, računalo, mobilni uređaj s naglaskom na kvalitetni edukativni sadržaj koji će im omogućiti da razvijaju i proširuju svoja znanja te uz ograničeni vremenski okvir njihovog korištenja.

LITERATURA

1. Čengić L., Dokić Mrša S., Kafedžić L., Grahovac N., Zečević I., Trninić D., Sivrić I., Krajina S., Romčević Šukalo J., Risojević S., Džaferović A. (2021). Smjernice o korištenju medija, informacijsko-komunikacijskih tehnologija i vremenu koje djeca provode pred ekranom. Sarajevo: Regulatorna agencija za komunikacije BiH i Fondacija za razvoj medija i civilnog društva "Mediacentar" (preuzeto <https://docs.rak.ba/articles/95b898ab-9afb-4f79-8af4-2991ecb78670.pdf> 4.5.2023.)
2. Hilčenko, S. (2019). Predškolska ustanova: metodika rada ispred informacijsko-komunikacijske tehnologije. *Informatologija*. Vol. 52. No. 1-2. (str 90-98) (preuzeto <https://hrcak.srce.hr/file/325280> 4.5.2023.)
3. Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2020). Živjeti zdravo kod kuće: Kako uspješno ograničiti vrijeme provedeno pred ekranima – preporuke projektnog tima Živjeti zdravo (preuzeto <https://www.hzjz.hr/sluzba-promicanje-zdravlja/zivjeti-zdravo-kod-kuce-kako-uspjesno-ograniciti-vrijeme-provedeno-pred-ekranima/> 8.5.2023.)
4. Knez Radolović J., Renić M. (2020). Djeca u digitalnom okruženju. Zagreb: Roditelji u akciji – RODA (preuzeto https://www.roda.hr/media/attachments/udruga/dokumenti/brosure_leci/djeca_u_digitalnom_okruzenju_WEB.pdf 2.5.2023.)
5. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske (2014). Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (preuzeto <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Obrazovanje/Predskolski//Nacionalni%20kurikulum%20za%20rani%20i%20predskolski%20odgoj%20i%20obrazovanje%20NN%2005-2015.pdf> 3.5.2023.)
6. Tatković, N., Ružić Baf, M. (2011). Računalo- komunikacijski izazov djeci predškolske dobi. *Informatologija*. Vol. 44. No. 1. (str 27-30) (preuzeto <https://hrcak.srce.hr/clanak/99915> 3.5.2023.)
7. UNICEF (2017). Djeca u digitalnom svijetu. (preuzeto https://www.unicef.hr/wp-content/uploads/2015/09/lzvjestaj-HR_12-17_web.pdf 4.5.2023.)